

ŠKARAT

Zabavno-zbadljiv in šaljiv list.

Št. 20. in 21.

V Ljubljani, decembra 1883.

Tečaj I.

Kapljica častitega patra Gauchera.

(Spisal A. Daudet; preložil D. M.)

„Poskusite pa zdaj tegale, gospod sosed, mi boste povedali, kako Vam ugaja.“

In na kaplje, pazljivo kakor zlatár bisere šteje, natoči mi župnik Gravesovski zlato-zelenega, ognjevitega in iskrastega likëra v kupo kristalno . . .

Kakor da bi solnce pošijalo v moj želodec!

„To je kapljica patra Gauchera, to je dobrote, to je solnce naše Provence“ reče mi župnik navdušen; „to delajo v samostanu pri premonstratencih, kaki dve milji od Vašega malina . . . In če bi Vi vedeli zgodovino te kapljice! Ali hočete, da Vam jo povem?“

In dobrovoljno, brez najmanjše žale misli v srci, pripovedoval mi je župnik naslednjo povest:

Blizu pred dvajsetimi leti trla je premonstratence ali bolje „modre očete“, kakor jih naši Provenalci imenujejo, huda nadloga. Če bi Vi tedaj njih samostan videli, v srce bi se Vam smilili. Veliko obzidje, zvonik, vse je narazen lezlo, v razpokah so se vrabci naseljevali, kameniti svetniki v globelih so čedalje bolj v stran silili. Nobeno okno ni bilo več celo, nobene duri niso več trdno visele. Okrog in okrog samostana je rasla trava. Veter je po dvoriščih in kapelah pihal kakor po duplinah Rône, ugaševal je sveče, tresel svinee, ki je mahal od cerkvenih oken in igral si z blagoslovljeno vodo v kamnu. Najbolj žalostno pa je bilo za veliki zvonik; ta stal je tako tiho kakor star, prazen golobjak, in ljubi patri, ki niso imeli denarja za zvon, morali so z ropotalnicami od mandljevega lesa vabiti k službi božje . . .

Ti uborni menihi! Vidim jih še pri procesiji na sv. Rešnjega Telesa dan, kako žalostno so v zakrpanih haljinah, ki so jim mahale na suhih in koščenih postavah, naprej pomikali; za njimi pa častiti opat, s pobešeno glavo, kakor da bi ga sram bilo, hoditi pri belem dnevi v roki s krivo palico, ki bi že davno morala biti na novo pozlačena, in z infulo, katero so že molji načeli. Ženske so se od usmiljena jokale, tisti debeluh pa, ki so bandera nosili, so smijali se, videti poleg sebe suhe menihe. Sam Bog ve, nesrečni „beli očetje“ so že tako daleč prišli, da so se začeli povpraševati, ali bi ne bilo bolj pametno, iti vsak v svoj kraj in vsak za-se iskati sreče po sveti.

Tedaj se pa zgodi, da v zboru, ko je ravno to usodno vprašanje prišlo v razgovor, priorju povedó, da želi tudi brat Gaucher stopiti v svet. . . Povedati Vam pa moram, da je brat Gaucher bil v samostanu pastir; s tem hočem reči, da

je dan na dan premikal se po križevem potu od stebra do stebra in pri tem gledal na dve jetični kravi, ki sta izmej kamenitih plošč pulila slabo travo. Da dvanajstega leta pri starej baburi, ki je bila kot teta Begon zuana, in potem pri menihih se ta nesrečni pastir nikoli ni mogel družega ničesar naučiti kot krave pasti in očenaš moliti, in še to slabo, ker je imel trdo glavo. Vzlic temu pa je bil dober kristjan, morda malo prenapet; ves srečen je bil v samostanskej raskovini.

Ko takisto ves ponižno in nerodno stopi v zbornó sobano ter na levo in na desno pozdravi, tedaj je priorja in blagajničarja in druge gospode, da vse navzočne pomenljivo smeh posilil. Sicer pa je to bilo kaj navadnega, kjer koli se je pokazal s svojim zabitim obrazom, svojo rujavo kozlovo brado in s svojimi topimi očmi. Ali smeh ni brata Gauchera kar nič motil.

„Častiti gospodje,“ je dejal prav prijazno in povlekel mej koščenimi prsti paternoster iz črešnjevih pešak, „prav res je, kar pravijo, da prazen sod najlepše pòje. Le pomislite, jaz sem po svojej ubogej puhlej glavi tako dolgo vrtal, da sem konečno našel pot, po katerem nam bode vsem pomagano.“

„Poslušajte torej. Saj ste poznali teto Begon, dobro ženico, ki me je otroka vzela k sebi. Bog jej daj nebesa, starej baburi; pela je zelo pregrešne pesmi, kadar se ga je napila. Pa moram Vam povedati, očetje častiti, da je teta Begon, ko je bila še živa, prav dobro poznala gorske rastline. In ko se je postarala, delala si je pijačo, ki je bila nad vse. Za to je rabila petero ali šestero zelišč, ki sem jej jih jaz pomagal pogorah trgati. Tega je že davno, ali jaz mislim, če prav iščem, s pomočjo svetega Avguština in z dovoljenjem našega patra opata tudi jaz zopet pridem do pravih zelišč za tisto skrivnostno pijačo. Potlej nam ni družega treba, kakor v steklenice naliti in drago prodajati, in samostan si bo počasi opomogel in morebiti celo zabogatel, kakor se je to zgodilo pri naših bratih trapistih in šartrezih . . .“

Še predno je dobro izgovoril, pade mu prior okrog vratu, drugi gospodje mu jamejo stiskati roko, blagajničar, bolj ganen kot vsi drugi, poljubuje mu spoštljivo raztrgani rob njegove halje. Potem zopet vsak sede na svoj stol, da se nadalje posvetujejo. Še v tistej seji so sklenili, da se odslej obe kravi zaupa bratu Trazibulu, zato, da more brat Gaucher pripravljati pijačo.

Kako zlo je vrlega fratra védlo, dobiti zopet recept tete Begon, koliko noči ni spal, kako si je glavo ubijal — o tem vse molči. Istina pa je, da ni še odsehmaj preteklo šest mesecev, in kapljica „belih očetov“ bila je že zelo priljubljena.

V celej grofiji na dolgo in široko je ni bilo skoraj kmetske hiše, kočje, kjer bi zadej v omari mej visokimi steklenicami in čašami ne imeli tudi sivega vrčka, z grbom „Provence“ na zapečateni zamahi in z zamaknenim menihom na posrebrenej odznanki. Ta pijača je prišla do take slave, da je samostan premonstratencev vidno bogatel. Prior je dobil novo infulo, cerkev, okna s prekrasnimi slikami in z lepo predelanega zvonika je na velikonočno nedeljo zadonel cel zbor zvonov in zvoncev po dolini.

In nihče ni več govoril o fratru Gaucheru, o ubornem fratru, ki je toliko s svojo pičlo pametjo razveseljeval cel kapitel. Od sedaj naprej bil je on častiti pater Gaucher, duhoviti in učeni mož, kateremu ni bilo več opraviti z nizkimi in malenkostnimi posli v samostanu; ves dan je bil zaprt v svojej kuhinji in nad trideset menihov mu je v tem po gorah se plazilo in nabiralo dišečih želišč... Ta kuhinja, ki vanjo ni smela stopiti nobena živa duša, celo prior ne, bila je v nekdanjej, a sedaj zapuščenjej kapeli, prav skoraj konci samostanskega vrta. Pobožnim gospodom se je zdelo, da to kulinjo obdaja nekakšen strah, skrivnost, in če si je kak menih rado-veden kedaj upal blizu čudovite delavnosti, vselej je preplašen bežal od todi, kakor hitro je pri plamtečem ognjišču zagledal patra Gauchera z nekromantsko brado, držečega alkoholovo tehtnico v roki; okrog in okrog njega so ležale retorte, velikanske steklenice, kristalaste cevi in drugo tako, sploh cela coperniška kuhinja, katero je še bolj strahovito delala rudeča svetloba, prihajajoča od zaslikanih oken...

Ko se je jelo mračiti in je odzvonilo angeljsko češčenje, tedaj so se odprle duri tega skrivnostnega kraja in častiti pater podal se je v cerkev k večernej službi božjej. Kako vse drugače so ga v samostanu imeli! Bratje častili so ga z nekakim svetim strahom in šepetali so vsi na uho: „Ta je našel kamen modrosti!“ Blagajničar hodil je ves ponizen za njim. Ali pater Gaucher se ni dokaj zmenil za te dokaze globokega spoštovanja; pot si je brisal s čela, ki se mu je svetilo kot svetniku pod širokim, na tème potisnjenim triogelnikom. Smehljaje se je veselil dolzih dvorov, krasnih oranžnih dreves, pokritih streh, na katerih so se čisto nove vetrnice živahno vrtele, veselile so ga pobeljene stene križevega pota, zali stebri in stebrički, na novo in snažno opravljeni gospodje tovariši, ki so v tihi sreči zdravimi obrazi stopali, dva po dva.

„Za to vse imajo zahvaliti mene!“ rekel je častiti pater sam pri sebi in nekako ponosnega, veselega in zadovoljnega se je počutil.

No pa namenjena mu je bila za to huda pokora. To izvemo koj.

Pomislite: Necega večera mej mašo stopi pater Gaucher silno razburjen v cerkev. Obraz mu gori, ob sapo je, haljine narobe oblečeno in v žegnano vodo utakne roko do komolca. Od kraja so mislili, da je zaradi tega tako raz sebe, ker je prepozno prišel; ko se je pa pred orgljami mesto pred velikim oltarjem globoko priklonil, ko je začel po cerkvi dirjati in pet minut iskati svojega navadnega sedeža v koru in je konečno sedši, na levo in desno krobotal se, kakor norec, tedaj je jela čala cerkev čuditi se in mrmrati. Od brevirja do brevirja so je šepetalo brez konca in kraja. „Le kaj je patru Gracheru? Kaj se je zgodilo z njim?“ Dvakrat je prior poskušal s svojo krivo palico zapovedati mir... Gori v koru so sicer le naprej psalme prepevali, a responsoriji niso nič kaj tekli...

Hipoma, sredi „Ave verum“ dvigne se moj pater Gaucher s svojega stola in z ogromnim glasom zapoje:

„Okrogel menišč v Parizu je bil,
Hopsasa, trojlala, hopsasa sá itd.

Grozen vik. Vse skoči po konci. Vse upije: „Obseden je... vun z njim!“ Gospodje se križajo, prior ne ve, kaj bi storil s svojo krivo palico. Ali pater Gaucher je bil za vse to slep in gluhi. Dva korenjaška meniha ga spravljata proč, on se brani kot sam peklenšček in v jedno mer goni svoj hopsasa trojlala.

Ko se je drugo jutro delalo, ležal je že nesrečni pater na kolenih pred priorjem in se je ves v solzah obtoževal svoje

pregrehe: „Kaplja, kaplja, prečastiti! Kaplja je vsega tega kriva!“ In ko je tako skesano in potrto na tleh ležal in se na prsi tolkel, bil je dobri prior ves ganen.

„No, no, pater Gaucher, umirite se; vse se bo pozabilo kakor rosa na solnci. Saj, če se dobro pomisli, stvar ni bila tako huda, kakor se Vam zdi. Se ve da pesen, ta je bila že malo pre —... hm... hm... E, pa upajmo, da je novinci niso slišali... Zdaj pa, povejte mi odkritosrčno, kako je vse to prišlo... Pri poskušnji kapljine, kaj ne? Preveč ste naglili... I kako pa... Tako je bilo z Vami, kot s patrom Schwarzom, ki je smodnik našel; žrtev ste postali sami svoje vednosti... In ljubi moj, povejte mi, ali je tako potrebno, da Vi poskušate, sami poskušate to grozno kapljico?“

„Žalibog, tako je, prečastiti... Tehtnica mi sicer pokaže moč in na stopinje alkohola; ali glede dobrega okusa, glede vsega se morem zanesti le na svoj jezik...“

„Verjamem, verjamem, pa vendar čajte, da Vam nekaj povem... Če tako vince pokušate, ker mora to tako biti, kako, ali se Vam zdi dobro? Ali ga pijete radi!...“

„Da, žalibog da, prečastiti,“ vzdihoval je pater nesrečni in se je črez in črez zarudel... „Dva dni sem se mi zdi vendar tako dobro, tako sladko; gotovo zlodej mi je to naredil... In zato sem tudi sklenil, da od danes naprej bom le tehtnico rabil. Kaj meni to mari, če kaplja potem ne bo več tako dobra, tako zlata...“

„Le pustimo to“ oglesi se hitro prior. „Ne smemo se v nevarnost podajati, da bi teli zgubiti naše kupce... Le dobro glejte sami ná-se, ker ste tako poparjeni... I koliko pa je treba, da se prav pokusi? Petnajst ali dvajset kapljic... To bi bilo vendar prezvito, če bi Vas hudobni duh premotil z dvajsetimi kapljicami. Ali da bo za vse prav, odvežem Vas od obiskovanja cerkve. Večerno mašo lahko odpravljate v kuhinji Vašej... Zdaj pa pojdite v božjem imenu in posebno... le dobro štejte Vaše kapljice.“

Moj Bog! Ubogi pater naj je še tako dobro štel svoje kaplje... Zlodej se ga je lotil in ga ni več pustil.

V kuhinji pa so se molile kaj čudne molitve.

Po dnevi je bilo še dobro. Pater je imel mirno krv, hodil je okrog svojih pečí, svojih retort, prebiral je pazno svoja zelišča, zgolj zelišča iz Provence, nežne, sivkaste, predobro dišeče, od solnca prešinene rastline... Na večer pa, ko je bil dobljen dar božji in se je vince v velikih, barvanih posodah počasi hladilo, tedaj pričelo se je mučeništvo za ubozega moža.

... sedemnajst... osemnajst... devetnajst... dvajset!...“

Kaplje so padale iz cevi v rudečo čašo. Teh dvajset izpil jih je pater vse na jeden požirek. Le jednaindvajseta kaplja ga je praskala po grli. Oj ta jednaindvajseta kaplja!... Da bi skušnjava ušel, vrgel se je v kotu svoje delavnice na kolena in zamislil se v svoje očenaš. A liker je bil še vroč in iz soperice vzdigovale so se najčudovitejše dišave, ple-sale so okrog njega in zoper voljo so ga z nova zvalile, tja k ponvam... Le kako lepa, zlato-rumena kaplja! Zgornjim koncem svojega telesa se je vrpel črez-nje, nosnici široko odprti, in s cevjo je mešal in zdelo se mu je, da so svetle pene, ki so se vzdigovale iz zelene pijače, hudobne oči tete Begon, ogneno se spreminjajoč, ko so vanj gledale...

„E kaj, č. še jedno kapljico!“

In tako kanila je kaplja za kapljo in konečno bila je čaša polna de vrha. Zdaj, slaboten kot otrok se zvrne pater v svoj mogočni naslonjač, stegne nogi od sebe in na pol miže je polagamo srkal svojo pregreho vá-se in posebno skesan je pater tiho šepetal: „O ti, moj Bog, jaz zapijem še svoje večno izveličanje, moje izveličanje!“ — Najhujše pa je bilo to, da so iz te zlodejeve pijače glasiti se začele, po kakšnem začarjenji, kdo to ve? — grde pesni, kakor jih je prepevala teta Begon.

Lahko je misliti, kako je drugi dan gledal, ko so ga sosedje nagajivo popraševali: „Haha, pater Gaucher, to noč smo pa spet vriskali? „Le kje ste se vi teh lepih psalmov učili?“ Po tem so tekle solze in obup ga je gnal k postu, v raskavo

srajco in v bičanje. A vse to ni pomagalo nič zoper hudobca v pijači in večer za večerom ob istej uri ga je z nova obsedel.

*

Samostan se je polagoma spremenil v manufakuro, od vseh strani se je narocalo pijačo. Uprav blagoslov božji. In morali so biti bratje za odpošiljanje, bratje za prilepljanje etikét, bratje knjigovodje, bratje vozniki. K službi božje se tu pa tam ni pozvonilo s tem pa reveži v okolici niso ničesar izgubili, to smete verjeti.

Ali bilo je lepega nedeljskega jutra, ko je ravno blagajničar samostanskemu zboru razkladal letni račun in so ga vrli gospodje s prisrčnim veseljem poslušali, tedaj trešči pater Gaucher ves raz sebe v sredo zbora in začne kričati: „Vun je vun . . . Jaz ga več ne delam . . . Denite me k mojim kravam nazaj!“

„I kaj pa je, pater Gaucher?“ vpraša ga prior, ki se mu je skoraj zdelo, kaj da se je zgodilo.

„Kaj da je, precastiti? . . . Nič druzega ne, ko da naravnost v pekel drčim . . . Vidite, jaz ga pijem in pijem, da je groza!“

„Ali vam nisem rekel, šteti vaše kapljice?“

„I se ve, šteti kapljice; zdaj bi moral šteti že kozarce . . . Oj, častiti moji patri, tako daleč sem prišel: Tri butelje vsak večer . . . To vidite, da tako ne gre naprej. Zato naj Vam dela Vašo pijačo, kdor hoče. Božja šiba me udari, če se še jedenkrat pritaknem!“

Tega pa zbor ni več slišal s prisrčnim veseljem.

„Ali, nesrečni človek, vi nas ugonobite!“ kričal je blagajničar in vihtil težko knjigo.

„Kaj bi vi radi, da za večno pogubim svojo dušo?“

Zdaj pa stopi prior po konci:

„Častiti patri“ reče in ste, ne lepo in belo svojo roko s svetlim škofovim prstanom; „vse se dá narediti. Zvečer, kaj ne, ljubi moj sin, vas skuša zlodej?“

„Tako je, gospod prior, prav vsak večer. Zato pa, če vidim da se mrači, začnem se tresti, obupati in z zobmi škripati, kakor málinarjev osel, ko mu krog ušes zvižga šiba.“

„Dobro, utolažite se . . . V bodoče hočemo vsak večer pri božjej službi moliti za vašo dušo molitev svetega Avguština, s katero je zvezan popoln odpustek . . . Karkoli bi prišlo, vi ste na varnem . . . To je odveza med grobom.“

„Po tem takem, tako pa lepo hvalo, gospod prior.“ In ni je več izgubil besede pater Gaucher, vesel kot škrjanec vrnil se je k svojim retortam.

Od seh dob v resnici nikoli noben večer mašnik ni pozabil konci kompletne pristavititi: „Mólimo še za našega ubozega patra Gauchera, kl svojo dušo žrtvuje za blagor našega samostana . . . Oremus, Domine . . .“ In ko je tako nad vsemi belimi haljinami, ki so v polutemnej cerkvi poklečale, plaval molitev kot legak vetrič po sneženej ravnini, v tem je bilo konci samostanskega vrta slišati, kako je v razsvetljenej kuhinji pater Gaucher na vse grlo pel:

„Okrogel menišič v Parizu je bil,
Hopsasa, trojlala, hopsasa sá,
Je vsako minuto kozarček izpil,
Hopsasa, trojlala, hopsasa sá.“

*

. . . Tu pa gostoljubni župnik prestrašen obstane: „kaj bi bilo, če bi me slišale moje ovčice!“

„Deutsche Wacht“

je v Celji izhajajoč list, ki je zagledal luč sveta nekoliko zaradi tega, ker je rodbina Rakuševa želela, imeti svoj „Familien-Leib-Organ“, poleg tega pa tudi nekoliko posla v svojej tiskarni, nekoliko pa za tega delj, ker se v Celji vedno

nahaja nekoliko uradnikov, ki imajo več prostega časa, nego ozbiljenega dela, ki vsled tega ugodno — neugodnega položaja tekmujejo v dozdevnej duhovitosti in svoje duševne proizvode na uprav detomorni način bašejo v predale omenjenega lista.

Omenjeni list ni tako silno razširjen, da bi rekel, saj tudi ni pravega razloga, da bi imel veliko naročnikov. V svojej osamelosti in zapuščenosti ima mnogo časa za meditacije in jednake stvari. Za tega delj ni nič čudnega, da zdaj pa zdaj zaberlizza mej svet, češ: če tudi skozi ušesa leti, čujejo me vender in naposled utegnem biti važno glasilo. „Čim manjša žaba, bolj kriči“.

Iz tega dušnega razpoloženja dá se razlagati, da je „Deutsche Wacht“ Ljubljanske Nemce in nemškutarje takobirala in skubla, kakor jastreb mlado kokoš, da jim ni pustila niti jedne zdrave dlake, iz tega dušnega razpoložaja pa tudi izvira, da v jednej svojih zadnjih številka kaže že jako pomilovanja vredno kesanje in da se že pripravlja, delati pokoro.

V nekem poslanem priporoču namreč neimenovan nemčurček s Ptujja, naj se nemčurski kavarnarji in tisti nemčurji, ki polnijo nemčurske kavarne, od novega leta naprej ne naročujejo več na „Slovenski Narod“, temveč na „Slovenca“, ker je slednji vender veliko bolj krotak in uljuden.

Ni nam namen, niti volja, raziskavati prednosti tega ali onega omenjenih dveh listov, a prav z velikim veseljem čitali smo omenjeno poslano. Kajti „Slovenec“, glasilo konservativno-katoliškega občinstva našel je milost pri štajerskih Nemcih in nemškutarjih. Tandem aliquando skesali so se! Da bode pa naše veselje še bolj popolno in da bode preobrat Celjskih in Ptujskih nemčurjev še bolj resničen in gotov, želeli bi samo še to, da bi se ti gospodje sprijaznili tudi z „Zgodnjo Danico“. Potem radi verujemo, da je „Deutsche Wacht“ v istini skesana, a ne samo z jezikom. Gosp. dr. Glantschnigg v Celji, evo Vam širokega polja! Vam, bi to prav nič ne škodilo, obratno, še na korist bi Vam bilo. Zadnji čas je pa tudi že. Tedaj, nujte, nujte!

Jeden, kateremu petrolej
še ni vsakdanji kruh.

Nov naslov.

Ravnateljstvu jedne mestnih šol v Ljubljani došla je tedni prošnja z napisom:

„An das hohe löbliche Schüler-Commando . . .“

Potem pa še govore, da ljudje neso dovtipni!

Vprašanje.

Ker se neprestano ponavljajo pritožbe, zlasti v mestnem zboru Ljubljanskem, da mestni „pfiffikus“, gospod dr. Kovač, dosledno zapisuje mestnim siromakom jako draga zdravila in da kljubu vsem opominom tega ne opusti, usojam se vprašati gospoda mestnega „pfiffikusa“, ali ne upliva na to njegovo trdovratnost morda določena provizija, katero dobiva o novem letu od dotičnega g. lekarničarja? Seveda, provizija ta ne more biti velika, a kakor vsekdar in povsod velja tudi v tem slučaju izrek: „Die Menge macht es!“

Z zagotvilom, da mi bode jako drago, ako se motim, znamvam s primernim spoštovanjem gospoda mestnega „pfiffikusa“ najudaniši častilec

Fridolin Kovačević.

„He, Tonče, pazi, pazi, tvoj Hektor je nekaj zvohal!“

„Bravo, izvrstno ste ga podrli!“

„Saj sem bil pa tudi hiter. Predno sem zajca ugledal, sem ga že na muho vzel.““

Nov naslov

Professor Binder beim Turnerabend
 Sprach so wacker, sprach so packend
 Govoril je, bei meiner Ehr!
 Kot najnavadnji agent provocateur,
 Da je celó Dežmana bilo strah
 In je kazino ostavil na mah.
 Dežman odšel je, turnarska krdela
 Iz naših trobojnic pa „knute“ so pléla
 Sebi v slavo, nam pa za špas,
 Da daleč okol' se razlegal je glas.
 Glas letel zares je od hiše do hiše.
 Schwamm drüber! vse lahko se zbríše.
 Če vprašate: Kje disciplinarna je pač preiskava?
 Dobite odgovor: Spava, spava!
 Aja, tutaja, le spavaj sladko!
 Smo znali poprej že, da táko bo šlo!

Nemškutarji so že pri sv. Krištofu, namreč nemškutarji iz Laškega trga, ki so si prisvojili z raznimi zvijačami in čudnimi sredstvi veliko, do sedaj narodno občino sv. Krištofa. Nam bi bilo veliko ljubše, ko bi vsi ti nemškutarji, kakoršni so gg. Amon, dimnikar Trap, Povše, in g. Larisch, fabrikant znanega slabega piva s pritklinami, bili že davno pri sv. Krištofu v Ljubljani, kjer bi se tudi za učitelja Šeligo lahko našel potreben prostor.

„Laibacher Zeitung“ priobčila je na dolgo in na široko pregled in reklamo nekaterih firm, ki imajo v izlozbi in prodajajo za dober denar božična in novoletna darila in sploh take stvari, ki se potrebujejo in kupujejo tudi takrat, ko ni niti Božiča, niti družega jednacega praznika, ki so v ostalem najboljše tedaj, kadar ne stanejo več, nego: „Fünf Finger und einen Griff“.

Mi znamo, da je reklama potrebno zlo, a reklama ne bodi tako okorna, tako prozorna. Sv. pismo že veli, da desnica ne sme znati, kaj levica dela. V Lajbaherice raztegnenej in pristranskej reklami pa je izpuščenih mnogo in to najodličnejših firm. Za tega delj se nam usiljuje preverjenje, da je omenjena reklama pisana:

„Non propter Jesum
 Sed propter esum“.

Gosp. dr. Ivan Tavčar je v neki preiskavi, ker je v nepolitičnem društvu, v Čitalnici, o pokojnem dru. vitezu Janezu Bleiweis-u imel političen govor.

Kdo je toli premeten, da bi, naglašajoč pokojnega dra. Bleiweisa zasluge, ne ubral politične strune?

In če je posegel v f-dur, ni li to boljše, nego v nam Slovanom sicer slastni moll?

V ostalem pa moramo Boga hvaliti do komolca, da neso tudi poslušalci, ki so govor odobraval, imeli kakih sitnostij. — „Živemu človeku se vse primeri, mrtvemu pa jama“.

„Ljudski glas“ vzdihla, da ga naša glava boli, ker je on sam že davno brez glave.

Kdor se hoče poučiti, kako krasne lastnosti imajo nemškutarji, kako uzorni ljudje da so, ta naj čita Suhoblodnikovo glasilo. Tam nahaja v tej zadevi vse, česar srce poželi.

Na Gorenjskem, v Javorniku imeli so gospóda velik lov. Pred začetkom lova opominjal je jeden aranžerjev lovce, naj ne streljajo srn temveč le srujake. Kdor bi ustrelil srno, zapade 2 glđ. Škoda, da ta Nimrod ni povedal, kolika je globa za brez smodnika in brez svinca v Ljubljani ustreljenega kozla!

Uradnik, ležeč na smrtnej postelji, kateremu je zdravnik vsled mnogih prošenj moral javiti, da se bliža konec, imel je samo jedno željo: da bi še ućakal „prvega“ (prvi dan bodočega meseca), da bi se svojcem izplaćala mesečna plaća. To so gotovo brunne, skromne želje! A jednako skromnih ljudij je premnogo še na tem pisanem svetu. Mi Slovenci želimo samo nekoliko ravnopravnosti. Ne zahtevamo plaće za vse leto, a ućakali bi tudi radi prvega. Kdo ve, kdaj se naša želja izpolni? Ali nam ne bodo morebiti merodajni gospodje ponudili samo „blauen Bogen“?

Koroški Slovenci hrepené samo za to, da bi dobili nekoliko duška.

Štajerci bi se radi iznebili raznih mór, ki jih tlačijo v podobi gg. dr. Glantschnigg, dr. Michelitsch, Ausserer, Fogregger, Gertscher, dr. Duchatsch, Nagelé, Pisk, dr. Strafella, dr. Schmiderer itd. itd., kajti potem bi bil mir v deželi in potem bi zopet brez skrbi peli:

„Lepa Štajerska dežela,
 Kak si luštna in vesela!“

Kranjski Slovenci potrebovali bi več odločnosti, pred vsem pa **sloge, sloge, sloge!**

Primorcem bi prijalo marsikaj, a tiskati ne smemo, kajti v tej zadevi treba biti, kakor sv. Janez Nepomuk, čegar gaslo je bilo: „Ne vem, ne znam, ne smem!“

Mi pa nemamo družega koprnjenja, nego da bi „Ljudski glas“, nam še dolgo bil za „špas“.

Mej dvema nemškutarjema.

(V Celji.)

A. Tschau! Srečo dobro!

B. Serbus! Kaj je kaj novega?

A. Nič. A nekaj bi te rad vprašal.

B. No povej, kaj pa?

A. Povej mi, povej, kaj je boljše, ali pivo J. Larischa iz Laškega trga, ali pa njegov govori.

B. Oboje je prazno A vender mislim, da je pivo še nekoliko boljše, ali kakor mi pravimo „besser gut“, kajti govore daje zastonj, pivo pa le za denar.

V šoli.

(Pri izpitu.) Učitelj stavi dijaku vprašanje: Kako razločujete veselo igro od žaloiigre?

Dijak: To je prav lahko, saj je vselej na gledališkem listu zapisano.

Učitelj vpraša otroke: Če vam oče in mati umreta, kdo vam bode potem kruha dajal?

Iz neke klopi začuje se glasek: „Naša Micika!“

Nove tiskovine.

Do sedaj znali smo na pošti samo za **poštne nakaznice**. V najnovejši čas pa so menda tudi upeljane **poštarske nakaznice**. Vsaj tako pišejo ljube „Novice“.

Kdor bi o teh novih poštarskih nakaznicah kaj več vedel, se prosi, da občinstvu na korist to priobči.

Jarnej Kopriva.

Pogovori

soseda Brezovičarja in Bizovičarja.

Brezovičar: Si li že čital, da dobimo o novem letu zopet par novih časnikov.

Bizovičar: Da, čital sem in prav veseli me, da se naše časnikarstvo tako veselo razvija.

Brezovičar: Razvija? Kaj pa da? Ali nemamo mari že preveč časnikov?

Bizovičar: Časnikov ni nikoli preveč, le naročnikov je premalo.

Brezovičar: In ravno v tem grmu tiči zajec.

Bizovičar: Jaz ga ne pojdem lovit. Pa brez zamere!

* * *

Brezovičar: Ko je umrl Gambetta, stavila sva na tem mestu vprašanje: Bog vedi, kaj poreče k temu gosp. Regali. Kaj pa zdaj, ko potuje nemški cesarjevič v Rim?

Bizovičar: Regali že dolgo ne pravi: **ni bev, ni mev.**

Kratka povest v dveh odstavkih.

Jako odličen gospod, bivajoč v nekem glavnem mestu, skozi katero teče reka Ljubljanica, imajoč na svojem bolnem hrbišču že 40 službenih let, a kljubu temu in hudej putiki ne hoteč ostaviti službo in vozeč se večinoma v fjakerji v svoj urad, je od nekdanj hud nasprotnik, da, celó zagrizen sovražnik Slovencev. Zabavlja in huduje se nad njimi pri vsakej priliki, in v svojej slepej strasti zaganja se tako ljuto v nje, da izgubi vsakršno objektivnost. Evo, dokaza!

I.

(Četrtek. Odlični gospod je v svojem bureau. Kar nekdo potrka, in na oblastni „herrrein“! ustopi jeden njegovih sotrudnikov. Po končanem razgovoru o službenih opravkih, pridejo vsakdanje stvari na vrsto, mej vsakdanjimi tudi Slovenci.)

„A bežite, bežite, pravi odlični gospod, s svojimi Slovenci, vsi so za nič, ko bi bili za kaj, bi vsaj pri zadnjem natečaju gosp. K., ki je gotovo izredno izvrsten in vse časti vreden uradnik, da mu ga ni para, vzeli v „terno“. Kaj treba segati po tujih ljudeh s Štajerskega in od drugod? Tacega ne dobe nikjer! Pa saj pravim, slepi, strastni, jednakostranski so vsi. Tacega moža odmetavati!“

II.

(Drugo jutro v petek. Odlični gospod zopet v svojem bureau. Kar ustopi po običajnem „herrein!“ že imenovani podrejeni sotrudnik.)

„No, kaj dobrega?“ vpraša odlični gospod.

„Gosp. K. je ravnokar dejan v zapor.“

„Pa zakaj?“

„Prišel je sam javit, da je izneveril, ter sam prosil, da se vzame v zapor. Govori se, da“

„Grom in strela! ah! Kdo bi si to mislil. Na nobenega človeka se ni več zanašati!“

(Za se). „To so si Slovenci menda tudi mislili, zato ga neso stavili v terno.“

(Bašliki so zopet v modi — kali?) V fulminantnem članku z napisom „Weihnachtsschau“ opisuje naš uradni list s posebno duhovitostjo razne izložbe ter pravi pri A. Eberhartovej izložbi mej drugim: „wir heben besonders hervor die heuer wieder in Aufnahme gekommenen Tuch-Baschlicks i. t. d.“

Nekaterim gospodom se je to čudno zdelo, ker tega ni bilo čitati v nobenem modnem listu.

Misliti si tedaj more čitatelj, koliko smeja je navstalo, ko se je o tem govor unel vpricho g. Eberharta in je slednji v svojem navadnem humorji izjavil: „Was nicht gar, die Baschlicks wieder in Aufnahme gekommen? Ich habe nur diversen „Poffel in die Auslage gethan, um ihn los zu werden!“

Mi Slovenci, kakor vsak drug narod, se veselimo vsakršnega napredka, vsake pridobitve. Nekateri pridobitve pa so take, da treba premišljati, je li res povoda dovolj radovati se.

Tako smo v zadnji čas dobili takozvane „hofrate“. To je sicer lepo dostojanstvo, a vsako častno mesto vzbuja in poraja zavist, žarljivost. Ko so jednega takega hofrata pred par dnevi malce „špikali“, rekel je nevoljen: „Sem hofrat, sem a tak, ki hodi po dnevu antišambrirat. So pa tudi taki, ki si upajo samo po noči.“

Mož je gotovo istino govoril.

Navstane pa vprašanje: kateri so boljši? Tisti, ki hodijo antišambrirat po dnevu, ali pa tisti, ki hodijo samo v mraku, po noči?

Pri prvih dopada nam nekaka možatost, odločnost, pogum, a pri drugih, ki so podobni svetopisemskemu Nikodemu, bi se usojali sklepati, da še neso popolnem odločeni, da se sme še pričakovati povratek v navadni tir, v stanje „ex-hofratov“.

„Bomo že potlej videli“ je rekel slepec.

* * *

Ker ima „Ljudski glas“ toliko naročnikov, da sam ne ve, kam ž njimi in ker ima Ivanetič, učitelj v Blagovici par koleseec premalo, omislil si je slednji, Ivanetič namreč — voz in konja, da more prepeljavati svoje dopise v Ljubljano, nazaj pa Suhablodnikovo glasilo.

Bog zna, je li treba od take surovine tudi plačevati užitnino?

* * *

Mož, ki ima svojega sinka v jednej mestnih deških šol v Ljubljani, obrnil se je s pismeno prošnjo do dotičnega ravnateljstva. Ko je zgotovil svoje pisanje, treba je bilo še naslova. Mož premišlja in premišlja, naposled se mu zablistne v glavi in naš junak napravi naslednji naslov:

An das hohe löbliche

Schüler-Commando!

Kaj ne, da je naslov čuden? A še bolj čudno je to, da je pisanje kljubu čudnemu naslovu vendar prišlo v prave roke.

* * *

V gorenjej Šiški bila je nedavno volitev župana. Udeležitev bila je velikanska. Akoravno so nekateri volilci v postelji bili, so jih vendar vedeli dobiti in tako so z velikimi napori dosegli, da je bil nominelni župan s celimi 4 ali 5 glasi izvoljen.

Živel nov župan! Nominelni, ampak faktični župan živio mnogo leta! Kdo je faktični župan, to pa tako vsak Šiškar dobro ve.

* * *

Narodnjak z dežele prišedši v Ljubljano vpraša pravega znanca, ki mu pride nasproti:

„He, prijatelj, kje bi pa našel zvečer kaj narodnjakov vkupe, da bi se malo pogovorili?“

— Tega ti ne vem povedati. Vse je raztreseno, nekaj tu, nekaj tam.

„Kaj pa nemškutarji, so li tudi tako razpršeni?“

— Kaj še, ti se dosledno drže svoje kazine!“

„Kaj pa je temu uzrok? da so ravno narodnjaki tako narazen?“

— Kaj? To je Ljubljanska specijaliteta, zloglasna Ljubljanska megla, ki je tako gosta, da skoro drug družega prej ne poznamo, dokler vkupe ne trčimo.

„Pa se to pogost ma zgodi?“

— O prav pridno vkupe trkamo. Že skoro bolj, nego je treba in koristno.

„Pa se ne bode kmalu na bolje obrnilo?“

— To je vse od vremena zavisno. Mala sapica in . . .

„Če vi vse le od vremena pričakujete, potem pa le trkajte!“

(Odide.)

* * *

Resna premišljevanja penzioniranega filozofa Izidora Muzloviča.

Ne razumem, zakaj so ljudje tako nepraktični, da pišejo članke z naslovom: „Ali je Istrija v Avstriji?“ Kakor bi tega že ne vedel vsak normalček, da o gimnazijalcih niti ne govorim. Potem se pa čudijo in jadikujejo, ker se dotični list zapleni.

Vse premalo praktični so taki ljudje. Mari bi si izbrali kak drug bolj hvaležen predmet. Zakaj bi ne pisali n. pr. o kranjskih klobasah?

Kranjska klobasa nosi slavo naše dežele križem svet. Na Dunaji in v Gradci je v čišlih in pridobila si je že častno mesto mej inserati nemških listov. To pa v prvej vrsti zaradi tega, ker je ostala lepo pohlevna in ponižna „kranjska klobasa“ in je ni napuh nikdar toli prevzel, da bi se hotela šopiriti kakor slovenska klobasa mej svet.

V drugej vrsti pa zaradi tega, ker je v resnici dobra, naj prihaja iz Auerjeve ali pa iz Pavlinove tovarne, ali pa iz katere druge hiše, ki se peča s klobasarijo in je vsled tega več ali manj na glasu.

Kranjsko klobaso treba motriti paznim okom. Le pogledj jo, dobro kuhano, kako je napeta in gladka, kakor lica angeljev, ki trobijo sodnemu dnevu; kako nabodena curkoma kvišku brizga sočno in tečno svojo tekočino, liki som, ki je prišel na morja površje, da si malo oddahne; kako rožnobjna je njena mesena sestava, in kako fina vonjav modro primešanega česna, kako pikantna sta diplomatično odmerjena neizogibljiva pridevka: sol in poper.

Pri soli in popru res treba diplomatičnega duha. Klobase krčmarjeve morajo imeti teh darov nekoliko več, že zaradi tega, da klobasojedci bolj pijejo, v zasobnih hišah pa, kjer je časih itak zakonskega popra in soli preveč, gleda se bolj na maščobo, katera je čestokrat jako potrebna.

Kranjska klobasa pride v raznih oblikah na mizo. Zdaj pečena, zdaj kuhana, surova a prekajena, topla, mrzla, kar je dokaz, da ni trmoglava, temveč se zna akomodirati okoliščinam

in tako ugaja vsakoršnemu okusu. Popolnem tako, kakor nekateri uradniki in domoljubi.

Kranjska klobasa ima podobo kolesa, okrogla je, kakor zakonski prstan. In kakor zakonski prstan znači, da mora zvestoba zakonskih biti brez konca in kraja, tako kaže kranjska klobasa po svojej krožnej obliki, da je kranjskih Slovencev dobrohotnost in vsaka druga ost tudi brez konca in kraja.

Če kranjsko klobaso prerežeš v dve polovici, ti polovica s „špiljo“ zre nasproti kakor kak š., recimo kakor š. XIX., čegar polovica je na papirji, drugo polovico so pa pogoltnili, ali vsaj „zašpiljili“ — tako, da mi do klobase ne pridemo.

Kakor je najboljša studena voda najboljša takrat, kadar se k vodi pije tudi izvrstna vinska kapljica, ravno tako zadobi kislo zelje svojo pravo imenitnost še le tedaj, kadar je s klobasami obloženo.

Na klobase ne smeš piti vode, kar je tem koristnejše, ker je v Ljubljani voda tako slaba in tako okužena, in ker je vsacemu vino, zlasti dobro vino veliko ljubše.

Klobasa ima v javnem življenju jako važno nalogo. Ona je naravno, četudi še negotovo merilo za daljave. Ako hodi kdo daleč na okrog, pravi prišedši od druge strani na prvotno stališče: Napravil sem veliko klobaso. Ako kdo neumestno in neumno govori, pravimo, da klobasa. Klobasa veže Cis- in Translitavijo, obema je vkupna zadeva, ker imajo Madjari kakor Slovenci za njo jeden in isti izraz in jo oba naroda z jednako slastjo uživata.

Klobasa posega tudi v politiko. Mnogim je gotovo še v spominu pokojni nemškutar „Janez Klobasa“, kateri je veliko klobasal, dokler ni njegovega življenja klobaso „zašpiljila“ blede smrt. Tudi železni kancelar jo jako ceni in jako navaden je njegov izrek: „Det is olles Wurst!“ ali pa „höchste Wurstigkeit.“ Celó v „Škratu“ bil je neki Wurst dlje časa neprostovoljen sodelavec, dokler ga neso angažirali pri „Ljudskem glasu“, da zveriži zdaj za zdaj kako poslano, pri katerem se sami svojega imena sramuje.

Mej vsemi klobasami pa nosi zvonec kranjska klobasa, ki je prava pravcata kranjska specijalitetá, kakor krstno ime Primož, kakor človeška ribica, ki pa žalibože ni za jesti, kakor pod imenom „aleluja“ poznati repni olupki, kakor dra. Wurzbacha značajni psi, in gosp. Wurzbach sam, bodisi kot baron, kot graščak ali pa kot c. kr. kmetijske družbe predsednik.

Zaradi teh in še mnogih drugih izvrstnih lastnostij jaz kranjsko klobaso prav močno obrajtam. Zbog tega ne razumem, zakaj časnikarji povprašujejo: „Ali je Istra v Avstriji?“ Veliko bolj praktično bilo bi vprašanje: Ali je v Istri že kaj kranjskih klobas?

Kaj bi se toliko potezali za jezik in vedno le za jezik, skrbite rajši, da bode vsak Istran na dan imel vsaj par kranjskih klobas. Boste videli, kako hitro bodo potem „kapac“, užugati in prognati irredentovece, kar jim pa sedaj pri bornej hrani ni možno. Kranjska klobasa pa je tečna in krepka jed. Zatorej pišite, če družega ne veste in ne smete o kranjskih klobasah in zagotavljam vas, da ne boste zaplenjeni, kajti „vse ni greh, kar je krivo, to pa le zaradi tega, ker je ravno kranjska klobasa kriva in ker klobasa ni greh.

In če se bode kranjska klobasa primerno spoštovala, prišli bodo časi, da bode kak mogočen gospod potujoč po Čičariji in drugod po Istri že zaradi izvrstne klobase dobil druge nazore in postal nam naklonjen in prijazen. Takrat bode naša slovenska klobasa, ki ima sedaj dva konca, imela samo jednega, naše jadikovanje in naše trpljenje bode „zašpiljeno“.

Stevilka 13

je navadno nesrečna, osodepolna in mnogo ljudij je, katere spreleti kurja polt, kadar se nahajajo v družbi, kjer je n. pr. 13 oseb okolu mize.

Marsikdo poreče, da so to prazni predsodki, lari-fari — babje kvante — pet krav za jeden groš.

A temu ni tako! Štev. 13 je v resnici ominožna. Poznamo uradnika, ki je dobrih 13 mesecev čakal na rešitev svoje prošnje ter je po preteku te dobe bil iznenaden, kajti imenovan je bil njegov nemškutarski tekmeč, ki nema niti toliko službenih let, niti toliko študij, a je ustavoverec, „par excellence“.

Zaradi tega je vsega priporočila vredna stara navada, da vsakdo pred številko 13 napravi † in da tistim, katerih se to tiče in bodo to notico sigurno razumeli, prav iz srca želi, da bi vsaj jedenkrat občutili nasledke štev. 13.

V Ljubljani

je sedaj tako grd žid, da so mu naši dovtipni fijakerji nadeli priimek „konjska glava“. Ta prepeličar ima vso svojo obrt v kvartah, katere, posebno pri hazardnih igrah navadno zaznamuje s cvekom na tri vogle obrezanim. A dasi se temu Abrahamovemu potomcu na prvi pogled vidi, da je hodil skozi rudeče morje in da je v puščavi žrl prepelice, ker mu še zdaj pri nosu in pri ušesih vun gledajo, — dasi je javna tajnost, da živi sploh od igre, da je pravcati „kozak“, se nahajajo vender še gospodje, ki z njim igrajo rekoč: „Wir wollen ihn unmöglichen machen“.

Tem gospodom bodi povedano, naj ne posegajo v delokrog policije, kajti slednja je „konjsko glavo“ iz Celovca in iz par družih mest že siloma iztirala.

4000 gold.

letne **podpore** bode dobival **neki slovenski list počenshi** od novega leta naprej.

Tako vsaj se govori po Ljubljani in razni momenti so taki, da nekako potrjujejo istinitost te vesti.

To je menda našega **naroda jedino božično darilo**, za katero nam ne treba biti hvaležnim, kajti sprijenosti, podkupljivosti in sebičnosti je itak že preveč.

4000 gold. za slovenske reptilije!

„Mein Liebchen, was willst du noch mehr?“

Prva in glavna posledica rusko francoske zveze.

Slovensk kmet

razradosten nad našimi vspeli in pridobitvami.

Avstrijsk Diogenes

išče očeta temu zvršku. Za slučaj, da ga najde, vzal si je palico seboj.

„Dovolite, gospodine, jaz bi vas moral poznati.“

„Prav lahko! Jaz sem uradnik v zastavnici.“

Vabilo na naročbo.

Ker se nam je posrečilo pridobiti par sodelavcev in nam bode možno, redno izdavat list, nastopil bode **Škrat** o novem letu svoj drugi tečaj. Cena ostane, kakor do sedaj.

Za vse leto	3	gld.	—	kr.
za pol leta	1	"	50	"
za četrto leta	—	"	80	"

Zaostale tri številke pridejo do novega leta z mnogimi podobami na svitlo.

Prosimo rodoljube, da nas blagovoljno podpirajo.

Upravništvo „Škrata“.

Listnica uredništva. Gosp. J. K. v L. Hvala lepa za prezanjmljive črtice iz življenja Ferka Suhablodnika. Za zdaj ne, a „čez sedem let vse prav pride.“ Pozdrav! — Gosp. Hudournik. Nomen est omen. Kakor radi, ne smemo, niti nečemo. —

Izhaja 10. in 25. dan vsacega meseca. Cena za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrto leta 80 kr. Posamične številke po 15 krajev., pri upravništvu v „Narodni Tiskarni“, kateremu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije in inserati. Slednji računijo se po dogovoru.